Strategi Program Plan Policy **Riktlinje** Regler

Vänersborgs kommun

Riktlinje för att förebygga och hantera hat, hot och våld mot förtroendevalda

Antagen av kommunfullmäktige 2023-09-13 § 144

Innehållsförteckning.

Inledning 1
Syfte 1
Definitioner 1
Hatbrott 1
Hot 1
Våld 1
Trakasserier 1
Otillåten påverkan 1
Avgränsningar 1
Ansvarsfördelning 2
Ordföranden i nämnder och styrelser 2
Gruppledarna inom de politiska partierna 2
Förtroendevalda 2
Vänersborgs kommun 2
Åtgärder vid hat, hot eller våld mot förtroendevalda 2
Polisanmälan 2
Incidentrapportering 3
Författningssamling 3
Uppföljning och utvärdering 3
Bilaga 4

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Riktlinje	Riktlinje för att förebygga och hantera hat, hot och våld mot förtroendevalda	2023-09-13 § 144	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelse	Chef för juridik- och säkerhetsavdelningen	2026-05-20	Tillsvidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Rutiner och vägledning för att förebygga och hantera hat, hot och våld	KS 2026/151	En gång per mandatperiod	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Förebygga och hantera hat, hot och våld		☒	☒
Andra regelverk som omnämns			
4 kap. 18a § kommunallagen (2017:725).			

Inledning

I denna riktlinje anges hur kommunen och dess förtroendevalda ska agera för att förebygga och hantera incidenter rörande hot och våld mot förtroendevalda. Ordföranden i nämnder, styrelser samt partiernas gruppledare förutsätts verka för att denna riktlinje blir känd för de förtroendevalda och efterföljs. Varje enskild förtroendevald har ett eget ansvar för att rapportera incidenter till partiets gruppledare och att hålla sig uppdaterad.

Syfte

Syftet är att skapa en tydlighet och ett gemensamt förhållningssätt för att förebygga och hantera hat, hot och våld mot förtroendevalda. Riktlinjen ska även utgöra stöd och vägledning för förtroendevalda i Vänersborgs kommun för att öka tryggheten i det offentliga förtroendeuppdraget.

Definitioner

Hatbrott

Det som definierar ett hatbrott är att gärningspersonen utför angreppet på grund av sin negativa inställning till vissa personers egenskaper. Det kan även vara andra brott där motivet till brottet har varit att kränka en person eller folkgrupp på grund av något av följande:

- Hudfärg
- Nationellt eller etniskt ursprung
- Trosbekännelse
- Sexuell läggning
- Könsöverskridande identitet eller uttryck eller annan liknande omständighet.

Hot

Hot innebär att en person hotar att skada någon person, närstående eller dennes egendom. Det kan också omfatta hot om att skada en persons djur eller föremål som har stor betydelse för den utsatta personen. Hot kan ske med hjälp av vapen, via direkt tilltal, telefon, sms, mail eller sociala medier.

Våld

Våld innebär slag, sparkar eller annat fysiskt våld som riktas mot förtroendevalda med anledning av sitt uppdrag. Våld mot en enskild person kan till exempel vara misshandel mot en förtroendevald, en anhörig eller en kollega. Våld mot egendom kan innebära till exempel skadegörelse.

Trakasserier

Med hat, hot och våld avses även i denna riktlinje även trakasserier motsvarande olaga förföljelse, ofredanden eller liknande fridsbrott.

Otillåten påverkan

Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka en förtroendevald att agera på ett annat sätt än denne tänkt, exempelvis genom hot, våld, trakasserier eller otillbörliga erbjudanden.

Avgränsningar

Riktlinjen omfattar förtroendevalda som utsatts för hat, hot, våld eller trakasserier med anledning av sitt förtroendeuppdrag. Otillåten påverkan som inte innefattar hot, våld eller trakasserier hanteras enligt ”Riktlinje mot korruption, mutor och jäv”.

Ansvarsfördelning

Förtroendevalda är inte formellt anställda i Vänersborgs kommun och omfattas inte av arbetsmiljölagstiftningen såsom anställda gör. Polisen har huvudansvaret för skydd av förtroendevalda vilket innebär att den polisiära handläggningen av ärenden om trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda är en uppgift för polismyndigheten.

Ordföranden i nämnder och styrelser

Ordföranden förutsätts:

- tillsammans med gruppledaren ansvara för att dessa riktlinjer med tillhörande dokument (bilagorna) blir kända för de förtroendevalda samt att de följs.

Gruppledarna inom de politiska partierna

Gruppledarna inom de politiska partierna förutsätts:

- genomföra riskanalyser och arbeta förebyggande
- tillsammans med ordföranden ansvara för att dessa riktlinjer med tillhörande dokument (bilagorna) blir kända för de förtroendevalda samt att de följs
- stödja sina medlemmar i händelse av hat, hot eller våld och ansvara för kontakt med Vänersborgs kommun säkerhetssamordnare
- vara väl uppdaterad kring eventuella risker som kan förekomma för de förtroendevalda inom sitt parti samt aktuella, kontroversiella frågor som väcker starka känslor bland medborgarna
- ansvara för rådgivning och stöd till utsatta
- rapportera incidenter till Vänersborgs kommuns säkerhetssamordnare

Förtroendevalda

De förtroendevalda förutsätts:

- medverka vid utbildning om hot och våld
- känna till denna riktlinje
- ansvara för att rapportera eventuella incidenter till polisen och partiets gruppledare
- Respektive ordförande ansvarar för att samtalstonen håller en god nivå och bör inför varje sammanträde särskilt granska dagordningens punkter ur ett säkerhetsperspektiv.

Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun, genom funktionen säkerhetssamordnare, ska:

- vid behov ge stöd och rådgivning till gruppledare och utsatta
- ta emot, dokumentera och administrera incidentrapporter
- vid behov informera och anordna utbildning kring hot och våld
- säkerställa att kommunalråd erhåller sådant stöd, skydd och utbildning som de är berättigade till enligt 4 kap. 18a § kommunallagen (2017:725).

Stöd från säkerhetssamordnaren kan ges under normal kontorstid.

Åtgärder vid hat, hot eller våld mot förtroendevalda

Polisanmälan

Det är viktigt att förtroendevalda polisanmäler alla hat-, hot- eller våldssituationer. Det är en viktig markering och underlättar också polisens underrättelsearbete. Även i de fall där en anmälan inte kan knytas till en gärningsperson, så kan anmälan vara en viktig pusselbit för att analysera liknande brott och tillvägagångssätt. Polisen kan under vissa förutsättningar åtkomstskydda anmälan för att öka sekretessen kring den.

I och med en anmälan kan polisens brottsoffer- och personsäkerhetsarbete inledas. Om den förtroendevalde misstänker att det finns en koppling till dennes politiska engagemang ska det uppges när denne gör sin polisanmälan för att polisen ska kunna planera eventuella skyddsåtgärder i dialog med den förtroendevalda och partiets gruppledare. Polisen bedömer hur stort behovet av skydd är och vilken skyddsåtgärd man beslutar att vidta i det enskilda fallet. Exempel på detta är rådgivning, bevakning och olika tekniska hjälpmedel.

Incidentrapportering

När en incident gällande hat, hot eller våld har ägt rum ska det detta rapporteras till partiets gruppledare som i sin tur ska skicka rapporten till Vänersborgs kommuns säkerhetssamordnare.

I bilagan till det här dokumentet finns beskrivs vad en incidentrapportering ska innehålla.

Författningssamling

Den här riktlinjen ska publiceras i Vänersborgs kommuns författningssamling.

Uppföljning och utvärdering

Riktlinje för att förebygga och hantera hat, hot och våld mot förtroendevalda mot förtroendevalda utvärderas en gång per mandatperiod.

Bilaga

Incidentrapportering

Du som förtroendevald ansvarar för att kontakta din gruppledare om du blir utsatt av hat, hot eller våld. Gruppledaren ansvarar för att upprätta en incidentrapportering och skicka denna till Vänersborgs säkerhetssamordnare. En incidentrapport bör innehålla nedanstående information.

Skicka incidentrapporten till kommun@vanersborg.se.

Datum och klockslag för händelsen?
Grunduppgifter • Datum och tid för händelsen. • Plats (fysisk plats, sociala medier, telefon, e-post). • Vem rapporterar? (Namn och funktion/gruppledare). • Vem utsattes? (Namn och nämnd/styrelse).
Händelseförlopp • **Typ av incident:** Hot, våld, trakasserier, skadegörelse eller korruptionsförsök. • **Beskrivning:** Beskriv händelsen så detaljerat som möjligt. Vad sa/gjorde förövaren? • **Utlösande faktor:** Finns det koppling till ett specifikt politiskt beslut eller ärende? • **Upplevelse:** Hur upplevde den utsatte händelsen? (t.ex. skrämmande, allvarligt menad).
Information om förövaren (om känd/synlig) • **Signalement:** Kön, ålder, klädsel, dialekt eller särskilda kännetecken. • **Vittnen:** Namn och kontaktuppgifter till eventuella personer som såg händelsen.

Information om förövaren (om känd/synlig)

- **Signalement:** Kön, ålder, klädsel, dialekt eller särskilda kännetecken.
- **Vittnen:** Namn och kontaktuppgifter till eventuella personer som såg händelsen.

Vidtagna åtgärder

- **Stöd:** Har den utsatte fått samtalsstöd eller annat omedelbart stöd?
- **Polisanmälan:** Är händelsen polisanmäld? Ange i så fall diarienummer.
- **Information:** Har säkerhetssamordnare eller andra berörda informerats?

Kom ihåg:

Vid digitala hot (SMS, e-post, sociala medier) är det viktigt att **inte radera** meddelanden. Ta **skärmdumpar** och spara originalen för teknisk bevisning.

Vänersborgs kommun har nolltolerans mot allvarligt hat, hot, våld och otillåten påverkan därav uppmanar vi alla som varit utsatta att polisanmäla händelsen. Anmälan blir en markering att beteendet inte är accepterat samt en viktig kraft för att belysa problematiken med hat, hot, våld och otillåten påverkan mot förtroendevalda. Polisen kräver en polisanmälan för att kunna inleda sin personsäkerhet och brottsofferarbete. Anmälan blir en viktig pusselbit för att analysera liknande brott och tillvägagångsätt. Uppge alltid att du är förtroendevald vid polisanmälan och att anmälan gäller ett demokratibrott samt att polisanmälan ska åtkomst skyddas.

Är riskbedömning gjord för det fortsatta arbetet?

Här följer några råd:

- Identifiera riskmiljöer: Analysera var och när förtroendevalda är mest utsatta, t.ex. vid fysiska nämndmöten, i sociala medier eller vid hembesök.
- Värdera specifika beslut: Inför politiskt känsliga beslut (t.ex. placering av boenden eller indragna bidrag) bör en särskild riskbedömning göras.
- Dokumentera fortsatta åtgärder: För varje identifierad risk med högt värde måste det finnas en **handlingsplan** med konkreta motåtgärder, såsom larm, väktarstöd eller särskilda rutiner för offentliga möten.

Se även: Personlig säkerhet - Säkerhetspolisen